

Kritikkverdige forhold for 1 million utstasjonerte arbeidstakere i EU

En utstasjonert arbeidstaker oppholder seg midlertidig i et land og utfører et arbeid på oppdrag fra sin arbeidsgiver i hjemlandet. EU peker nå på at et stort antall utstasjonerte arbeidstakere i europeiske land fratras rettigheter, likelønn og sosial sikkerhet. Landene er for dårlige til å gjennomføre regelverket som skal sikre de utstasjonerte arbeidstakerne.

Resultatet er manglende sosiale, økonomiske og sikkerhetsmessige forhold for en hel million personer i dagens europeiske arbeidsmarked.

Dette er utstasjonering

Med utstasjonering menes at arbeidstakeren i en bestemt periode utfører arbeid i et annet EØS-land enn det der arbeidstakeren vanligvis utfører sitt arbeid. Et eksempel kan være at en norsk-polsk bedrift vinner en anbudsrunde her i Norge, og sender sine arbeidere til Hønefoss eller Molde for å utføre arbeidet. Det er en forutsetning at arbeidstakeren er ansatt i virksomheten som sender ham/henne ut i utstasjoningsperioden.

De aktuelle arbeidsforholdene reguleres da av utstasjoneringdirektivet. I Norge er regelverket gjennomført i forskrift om utstasjonerte arbeidstakere, se <http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20051216-1566.html>. Forskriften er en del av Arbeidsmiljøloven. Lovverket forvaltes av Arbeidstilsynet.

Viktige forskjeller i regelverk

Bruken av utenlandsk arbeidskraft som på midlertidig basis utfører oppdrag i norske bedrifter har vært sterkt økende i takt med EUs utvidelse – særlig mot øst. Det er viktig å være oppmerksom på at det er grunnleggende ulikheter mellom det regelverket som gjelder for fri bevegelse av arbeidstakere og for etablering, og det som gjelder for slike midlertidige oppdrag.

Ustasjoneringsdirektivet - se <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CFLEX:31996L0071:DA:HTML> må heller ikke forveksles med tjenstedirektivet <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/514&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Direktivet skal sikre at utstasjonerte arbeidstakere får sosiale rettigheter på like vilkår med nasjonale arbeidstakere. Formålet er med andre ord å hindre såkalt sosial dumping.

Nødvendig tiltak må settes i verk

Det er nasjonalstatenes ansvar å sikre at de utstasjonerte arbeidstakernes sikkerhet og sosiale rettigheter ivaretas. EU oppfordrer landene til å gå til verks for å bedre forholdene. Initiativet følger opp Kommisjonens meddelelse fra juni 2007 om utstasjonerte arbeidstakere. Nå har EU formulert noen konkrete, nødvendige anbefalinger som landene kan ta stilling til, se http://ec.europa.eu/employment_social/news/2008/apr/postingworkers_en.pdf . Disse er:

- Bedre samarbeid mellom administrative organer i landene. Økt informasjonsutveksling og praktisk erfaringsutveksling er en del av dette.
- Sørg for mer tilgjengelig informasjon om regelverket
- Et problem er at regelverket ikke er ordentlig implementert overalt. Kommisjonen vil arbeide tett med landene dette gjelder for å hindre at arbeidstakere kommer i situasjoner hvor deres helse og sikkerhet ikke er ivaretatt

Vladimír Špidla, EUs kommissær for arbeid, sosiale saker og like rettigheter, er opptatt av emnet. I en pressemelding poengterer han at denne millionen utstasjonerte arbeidstakere spiller en svært viktig rolle i å avhjelpe arbeidsmarkedssituasjonen i en del land og markeder. - Vi er avhengige av deres ytelser, og landene er nødt til å legge forholdene til rette slik at vi unngår sosial dumping og sikrer den enkeltes rettigheter på arbeidsplassen. Les mer her: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/514&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Mer om arbeidstakere i EU og EØS: http://www.bedriftieu.no/templates/eic2/Page_Meta_60636.aspx.